

מחוז חיפה
בונים שותפיות
מחוללים שינוי
מובילים הצלחה

אושפיזין בסוכת

החינוך המיוחד

החינוך המיוחד מחוז חיפה

סוכות, תשפ"א

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת מנהל מחוז חיפה

י"ג בתשרי תשפ"א
01 באוקטובר 2020
סימוכין: 2000-2007-2020-0160651

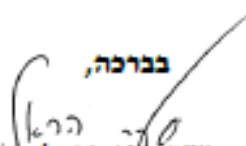
לכבוד:
צוותי החינוך המיוחד: מנהלים, מנהלים וצוותי מתיא,
מדריכים מורים, מנהלות גנים, צוותי טיפול ועוזרי הוראה
במחוז חיפה

שלום רב,

הנדון: אגרת לצוותי ההוראה בחינוך המיוחד

שנת הלימודים תשפ"א, מזמנת עבור כולנו אתגרים חדשים הכוללים התמודדות עם מציאות משתנה בצל התפשטות נגיף הקורונה שנכפתה עלינו. אתם, אנשי החינוך בחינוך המיוחד מתמודדים עם אתגרים מקצועיים ואישיים מאומצים תוך שמירה על בריאותכם ובריאות התלמידים בכל המובנים. המסירות האחריות והמחויבות שלכם לתלמידים, מהווה את שעתה היפה של הסולידריות החברתית והחינוכית למערכת החינוך של מחוז חיפה.

מדי יום אתם נכנסים בשערי מסגרות החינוך השונות: גני החינוך המיוחד, בתי הספר לחינוך מיוחד, כיתות החינוך המיוחד בבתי הספר הרגילים, מרכזי הטיפול והשיקום והמת"איות אשר פזורים ברחבי המחוז. מבנה ההוראה והלמידה בצל הקורונה מאיר את עבודתכם המסורה ובכך מבטא את ערכיו של מחוז חיפה. הידיעה כי אתם חשובים לילדי החינוך המיוחד ולמשפחותיהם הינה ברורה, מהותית ואינה מוטלת בספק. הכוונה הטובה השורה עליכם בימים כתיקונם בולטת במיוחד בעת הזו, כאשר פעולותיכם מכוונות לשמירת קשר יציב, לשגרת לימודים חינוכית וטיפולית רציפה ולמתן מענה מגוון ומותאם עבור כל תלמיד ותלמידה. אנו ערים וקשובים לקולות העולים מן השדה החינוכי על מנת לשפר ולאפשר לכם לתת את המענה המיטבי לתלמידים, ועושים הכל כדי לאפשר לכם עבודה בסביבה מוגנת ובטוחה. אני מבקש להודות לכל אחד ואחת מכם על מסירותכם החינוכית למען הצעדת החינוך המיוחד במחוז חיפה.

בברכה,

ד"ר עזר חיפה
מנהל מחוז חיפה

העלתי:

גבי ורדה לבנה, מרכזת הפיקוח בחינוך המיוחד
מפקחים כוללים חינוך מיוחד

בונים שותפויות. מחוללים שינוי, מובילים להצלחה.

שדרות מל"ח 15 א', חיפה; 3309519 טל' 073-3938000 בקס 073-3938490 | E-mail: machoz-haifa@education.gov.il
شعروت بالحيك 15 أ، حيفاء، 3309519 هاتف 073-3938000 فاكس 073-3938490 | www.edu.gov.il

מסמך זה שולח להכיל מידע המוגן לשי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

באלו הימים ובאלו הידיים

בגיליון מהודר זה לרגל חג הסוכות, החלטנו לערוך כתבה המאירה את עשייתם של גננות, מחנכים, אנשי מקצועות הבריאות, מומחי תחום ממקצועות הבריאות ומדריכות מניפת ההדרכה. בשעה שבה השגרה מופרת, הצוותים החינוכיים תומכים בתלמידים מתוך תפיסה כי התערבותם תקדם הכלה, תעניק כלים להתמודדות ותחזק את תפקודם.

בכתבה זו אנו שמחים להגיש לכם פסיפס אנושי מרגש של אנשי מקצוע- כל אחת בנפרד בחרה לשתף בחוויותיה מימים אלו.

כולן יחד מהוות ראי לעשיית כלל קהילת אנשי החינוך המיוחד במחוז חיפה.

אורלי גרסטל - מנהלת גן תקשורת

כמנהלת גן תקשורת מצאתי את עצמי בתחילת השנה מתמודדת עם קשיים חדשים בצל מגפת הקורונה. גיליתי צורך בהקשבה להורים ולצוות ובהכלת חששות, סיכונים וחרדה משני הצדדים. חשתי צורך לגלות שקיפות מלאה להורים אודות הסיכון והחשש של אנשי הצוות. שקיפות זו הובילה ליחסיי אמון עם ההורים והפיכתם לשותפים מלאים בשמירה על מסגרת בריאה ומתפקדת. כמנהלת גן תקשורת, אני מודעת לצורך הגדול של ילדי הגן בשמירה על שיגרה מרבית. ילדים על הרצף האוטיסטי מגלים קושי וחרדה לנוכח שינויים בלתי צפויים. לכן, אתגר גדול עמד בפניי כאשר ליוויתי ילדים חדשים בתקופת ההסתגלות בגן אשר כלל את הכרת הצוות המטפל והמרחב החדשים. בנוסף, הרחבנו את משך הפעילות בחצר על מנת לצמצם את משך השהייה במרחב סגור. התחלנו את נושא הגינה במטרה להפעיל את הילדים בתוכן לימודי ומעשי באוויר הפתוח, העברנו את המסלולים המוטוריים להפעלה בחצר ובנינו פינות הפעלה עם מים. אני משתדלת לשמור על סדר יום קבוע ורצף חינוכי וטיפול. אני מאחלת לכל הגננות, הצוותים והילדים חג סוכות שמח ושנצליח לשמור על רצף עבודה בריא ויעיל.

טל בן ציון - מחנכת ורכזת שפה

העבודה בתקופת הקורונה מורכבת, מאתגרת ומביאה דילמות אישיות ומקצועיות, אך יחד עם זאת למדתי שהיא מביאה הזדמנויות רבות.

התקופה הזו מבלבלת ומורכבת לכולנו, על אחת כמה וכמה היא כזו לתלמידנו על הספקטרום האוטיסטי. אנו בבית הספר עושים חשיבה מקצועית רבה כדי למצוא את הדרך לשמור על שגרת תלמידנו בתקופה לא שגרתית. אנחנו כאנשי חינוך משתנים אל תוך התקופה ומשלבים שיטות הוראה חדשות על מנת להעניק לתלמידים תשתית רחבה ככל הניתן ללמידה עצמאית מרחוק כהכנה למצב של השתנות בהנחיות. במקביל לעבודה הלימודית והטכנו-פדגוגית אנחנו עסוקים רבות בבניית חוסן ופיתוח היכולת להתמודד עם משבר וקושי. כמחנכת אני מרגישה אחריות גדולה בשמירת קשר עם התלמידים ומשפחותיהם וזיהוי צרכים, בעיקר אלו שלא מגיעים לבית הספר תקופה ממושכת. אני מאחלת לכולם חג שמח ומועדים לשמחה. שנדע לצמוח מקושי ולצאת מתקופת הקורונה מחוזקים ומאוחדים מתמיד.

**סיגל רז -
מורה למחול ורכזת
חברתית בשמע - מרכז
חינוכי טיפולי לתלמידים
כבדי שמיעה וחרשים**

במרכז שמע מתקיימת פעילות בשעות אחר הצהרים המעניקה תגבור לימודי ומענה טיפולי רגשי. למחול כתחום דעת, כאמנות בימתית וכמדיום שאיננו מילולי איכויות המאפשרות לתלמידים לבטא את עצמם בתחום הגופני והרגשי. עבור להקת המחול "בת קול" - נבנתה במה רוטטת, ייחודית לעבודה עם כבדי שמיעה וחירשים. מרחב הבמה שאיפשר פריחה לימודית, רגשית וחברתית, הפך בימי הקורונה לבלתי אפשרי. הצורך במפגש חברתי ומתן מענה לתלמידנו חייב אותנו להמציא את עצמנו מחדש. בנינו מרחב "פיזיטלי" (פיזי ודיגיטלי) -סביבת למידה אליה התלמידים נכנסים ופוגשים את המורה ללמידה פרטנית וקבוצתית בסביבה קבועה אך משתנה. המדיום הדיגיטלי מאתגר במיוחד בעבודה עם תלמידים עם מוגבלות בשמיעה. אנו מתאימים את הפדגוגיה לעידן ההיברידי ועוקבים אחר כל פיתוח טכנולוגי שעשוי לעזור. הקושי קיים אך אנחנו לא מוותרים! לתלמידים שלנו יש צורך גדול בידע, במפגש ובקשר ואנחנו באהבה רבה רוצים להיות בשבילם בכל דרך אפשרית. בחג סוכות זה אני מברכת אתכם ביכולת לשמוע מהלב.

**נעמה בלס -
מומחית תחום לקויות
ראייה ועיוורון**

לאור המציאות שנכפתה עלינו בחודשים האחרונים, אני חווה יחד עם הילדים התנסויות שונות ואתגרים חדשים. אני נפגשת עם התלמידים במרחב הווירטואלי ובמוקדים הפיזיים השונים וביחד אנחנו לומדים להסתגל למציאות השונה של למידה מרחוק, תוך הנגשת הלמידה בעזרת הציוד הטכנולוגי המסייע מהשורה הראשונה. אני מלמדת את תלמידי להעזר בערכות ליקויי ראייה שמנגישות באמצעות הגדלה והשמעה את השיעורים המקוונים ואת התכנים שהצוות החינוכי מעלה כמשימות אסינכרוניות. בנוסף לתמיכה וסיוע בתחום הטכנולוגי, אני מקפידה לשמור על קשר רציף וקבוע עם התלמידים, עורכת תצפיות בשיעורים המסונכרנים ומדריכה באופן פרטני את הצוות החינוכי להתאמות והנגשות לקראת שיעורים וירטואליים בהתאם לתפקודי הראייה של התלמיד. כמו כן, בתקופה שונה זו אני גם פועלת באופן אינטנסיבי בפיתוח מיומנויות חברתיות ושמירה על קשרי החברות בין הילדים. אני רוצה לסיים באיחולי שנה טובה ובריאות לכל צוות המורים וכמובן לילדים המקסימים שאנחנו מלוות כל השנה ובכל תקופה.

שיר קופרמן - קלינאית תקשורת

זה לא סוד שאנו נמצאים בתקופה מאוד מאתגרת. כשכל העולם מסביב השתנה והיציבות והשגרה הם רק זיכרון רחוק וטוב – אנו צוותי החינוך

המיוחד מנסים לתת למטופלים שלנו את תחושת הביטחון לה הם זקוקים ואת המיטב בתוך המציאות החדשה. כשמגיעים לעבודה מיד נשאבים לעשייה, ופתאום לזמן קצר נמצאים בבועה של שפיות- גם לנו וגם לילדים. כמוכן שגם אנחנו חוששות, הרי מי שנמצא בשטח יודע שאי אפשר שלא לתת נחמה וחיבוק לילד שבוכה ושקירבה היא חלק בלתי נפרד מעבודתנו. אז מה עושים? מנסים למצוא את האיזון בין השמירה על עצמנו לבין מתן הטיפול הטוב ביותר למטופלים שלנו. הדבר שהכי הפתיע אותי הוא שבסופו של יום, החיוך, ההומור, האהבה והנתינה עוברים דרך ה"מסך". כשאני מחייכת לילדים מבעד למסכה – והם מחייכים אלי בחזרה באהבה, אני יודעת ששום מסכה בעולם לא יכולה להסתיר את המסירות, החום והאהבה שיש לי כלפיהם. מאחלת חג שמח לצוותים שמגיעים לעבודה מתוך מסירות אין סופית. שתעבור עלינו שנה מוצלחת ושגרתית עד כמה שאפשר.

יעל שקד -

מרפאה בעיסוק ורכזת מטפלים

תקופת הקורונה מתאפיינת בקושי, בלבול, חוסר וודאות והחלטות המשתנות מרגע לרגע. דווקא בתקופה זו, בה הכל נתון לשינויים, אפשר לגלות את

היצירתיות ולהתאים את הטיפולים למצב. אפשר לצאת מהמסגרת, שלעיתים מגבילה ולבנות תכנית טיפולית חווייתית, כיפית ומקצועית כאחת. חברותיי לעבודה ואני עובדות בתקופה זו במוקד ומקיימות טיפולים פרטניים, קבוצתיים וכיתתיים המאפשרים לילדים "לצאת מהקופסא". בכיתת התקשורת יצרנו, קבוצת תקשורת בין-אישית בווטסאפ עם תלמידי הכיתה, המאפשרת קשר רציף בין הילדים שבמוקד ובין אלה שבבית. בגן המתפקד כמשפחה, הגננת ואני עובדות בקבוצות על מיומנויות מוטוריות, קוגניטיביות וכישורים ניהוליים. מדי שבוע אני מכינה מסלול מוטורי חדש כשהגננת ממשיכה לבצע אותו בכל ימי השבוע. המסלול מוסרט ונשלח לקבוצת ההורים, שבקשר רציף והדוק עם הצוות. מקווה שנוכל לחזור לשגרה במהרה ועם זאת מאחלת ומקווה שנדע למצוא את נקודות החוזק שבנו, ההומור והיצירתיות כדי להפוך את הקושי למנוף.

גילי בן צבי – מטפלת באמצעות אומנויות

אסנת וייץ – פיזיותרפיסטית ומובילת תחום במת"א

הטיפול באמצעות אמנות מתרחש מאחורי הקלעים בצניעות ובפרטיות. בימים מורכבים אלה, בהם אנו מתמודדים עם הקורונה, שהביאה אותנו לריחוק חברתי, אנו נדרשים לחשוב מחוץ לקופסא, לצאת מאזורי הנוחות ולהתאים את הרגלי העבודה למצב המשתנה, לגלות גמישות ויצירתיות ולטפל במרחבים חדשים ולא מוכרים. כחלק מההתאמות הבנתי שנכון למרבית ממטופליי לעבוד באופן קבוצתי. זאת, מתוך מחשבה על הצורך בחיזוק תחושת השייכות, התקשורת הבין-אישית, והקרבה שנשללו מאתנו. בטיפול, האמנות מאפשרת שיח ללא מילים אודות חוויות פנימיות ומרחב של אי ודאות ולהוות מעטפת מחברת ונחמה בדרך לשינוי המיוחל. בהתייחס לקורונה, המטופל והמטפל חולקים את אותן חוויות של אי ודאות וחרדה. לכן, האזור המנחם, הממשיג והמעורר הופך להיות אזור הביניים של החוויה. להערכתי, ההימצאות ביחד בקבוצה, מעלה בתוך כל אחד מהנוכחים את הכוחות להתמודד יחדיו עם הקשיים שמזמנת תקופה מאתגרת זו. חשוב לנו, המטפלים באמצעות האומנויות להחזיק את התקווה לימים טובים של שגרה מבורכת.

שלום לכולם, קוראים לי אסנת ואני מאד אוהבת את עבודתי, אוהבת לטפל בילדים, לעזור להם, לקדם אותם ביכולות התפקודיות שלהם ובשילוב שלהם בגנים ובבתי הספר בהם הם לומדים. כחלק מצוות הפיזיותרפיה בזמן הסגר, אני ממשיכה לטפל ככל שאפשר בילדים. אני מגיעה למוקדים הרשתיים על מנת להיפגש פנים אל פנים, ככל שאפשר כמו בשגרה. ילדים אשר אינם מסוגלים לצאת מביתם ונמצאים באוכלוסיית סיכון לקורונה, מקבלים את טיפול הפיזיותרפיה בביתם. אני מגיעה לבית שלהם, ממוגנת עם מסיכה, כפפות וחלוק, ועושה איתם תרגילים מותאמים. אני עובדת עימם בחדר שלהם, בסלון וההורים שותפים פעילים במפגש. אנחנו עושים תרגילים עם דברים שיש בבית כמו כריות, משחקים, כיסאות. בנוסף, אני מביאה מזוודה בה יש משחקים, וציוד כמו מזרון, פיתה, טבעות ועוד. הילדים והמשפחות מאד שמחים שהטיפולים ממשיכים ושאני מגיעה אליהם הביתה.

אני מאחלת לכולנו שנהייה בריאים וחזקים פיזית ורגשית, חג שמח!

נסרין כבהא עיד – מדריכה מחוזית בחינוך הלשוני וקלינאית תקשורת

למידה מרחוק מציבה אתגרים רבים בפני כלל מערכת החינוך, על אחת כמה וכמה בפני התלמידים והצוותים בחינוך המיוחד.

כדי לשפר את יעילות הלמידה מרחוק עבור תלמידים עם מוגבלויות נדרשים הצוותים החינוכיים לגלות יצירתיות גבוהה, גמישות מחשבתית וידע מגוון בכלים דיגיטאליים המאפשרים למידה העונה על צרכי התלמידים. כחלק מתפקידי כמדריכה בתחום השפה אני מסייעת למורים להתמודד עם אתגרים אלו בהוראת השפה. הוראה מקוונת לתלמידים עם מוגבלות נשענת על עקרונות של ההוראה המותאמת. ארגון הלמידה, התאמת תכנים וחומרי למידה, הנגשה פשוט לשוני המחשה והדגמה, מעורבות התלמיד בתהליך הלמידה, משמעות ורלוונטיות והגברת תחושת המסוגלות האישית הם דוגמאות לעקרונות בלמידה מותאמת מרחוק. בתוך הכלים המוצעים למורים יש הצעה למפגש אישי או קבוצתי עם הילדים וכן סל רעיונות לפעילויות הוראה והערכה מרחוק בתחומי השפה השונים: כשירות תקשורתית ולשונית, התנהגויות אורייניות במפגש עם ספר, מיומנויות אלפביתיות, ראשית כתיבה וקריאה ועוד. בברכת קירוב לבבות, נסרין.

חה שמחה!

מאתנו בהערכה רבה,

ורדה לבנה, דוברת עייני,
אימאן מחג'נה ולילך מאור ברנס

צוות הפיקוח על החינוך המיוחד

